

1. útgáfa / 16.2.2012

Öryggisblað (MSDS)

skv. reglugerð UST nr. 750/2008 (REACH)

1. AUÐKENNING EFNISINS EÐA EFNABLÖNDUNNAR OG FÉLAGSINS EÐA FYRIRTÆKISINS

Vöruheiti: **F-GAS**

Framleiðandi: **Kosan Gas A/S**

Notandi: **Gasfélagið ehf**

Straumsvík
220 Hafnarfjörður

Sími: 555 4291

Bréfsími: 555 4280

Netfang: gasfelagid@simnet.is

Eitrunarmiðstöð LSH veitir upplýsingar allan sólarhringinn um viðbrögð við slysum með hættuleg efni. Sími 543 2222. Símanúmer neyðarlínunnar er 112.

2. HÆTTUGREINING

Fólk:

Efnið telst varasamt fólk skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Afar eldfimt.

Við notkun getur myndast sprengifim loftblanda í andrúmsloftinu.

Efnið ertir ekki augu og húð á gasformi. En á vökvaformi getur efnið valdið frostbruna.

Innöndun í miklu magni getur valdið einkennum súrefniskorts.

Einkennin geta verið svimi, slen, höfuðverkur, skert sjón eða ertingu í augum, nefi og hálsi.

Sjá einnig 11. og 15. lið.

Umhverfi:

Efnið telst ekki varasamt umhverfinu skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Sjá einnig 12. lið.

3. SAMSETNING INNIHALDSEFNA/UPPLÝSINGAR UM INNIHALDSEFNI

Skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum:

Innihaldsefni	CAS-nr.	EINECS-nr.	Flokkur	Merki	H-setningar	Styrkur
Bútan	106-97-8	203-448-7	-	Fx	12	10-90%
Própan	74-98-6	200-827-9	-	Fx	12	10-90%

Sjá texta H-setninga og heiti varnaðarmerkja innihaldsefna í 16. lið.

Sjá flokkun efnisins í 2. og 15. lið og H- og V-setningar þess í 15. lið.

4. RÁÐSTAFANIR Í SKYNDIHJÁLP

Almennt:

Öryggisblað skal ætíð vera tiltækt á vinnustað.

Ef grunur um heilsutjón eða krankleika vaknar leitið þá strax lækni.

Tryggið eigið öryggi við hjálparstörf.

Sé sá slasaði meðvitundarlaus; leggið hann í læsta hliðarlegu og leitið strax lækni.

Reynið aldrei að koma nokkru ofan í meðvitundarlaust fólk!

Hafið í huga að hættulegt getur verið að veita blástursaðferð ef efnið er eitrad, hættulegt við inntöku eða ætandi.

Sýnið lækni öryggisblað.

Innöndun:

Færið þann slasaða í ferskt loft.

Haldið hita á þeim slasaða og látið hann hvílast.

Veitið öndunaraðstoð andi sá slasaði óreglulega eða alls ekki. Þjálfaður aðili getur gefið þeim slasaða súrefni.

Leitið lækni verði óþæginda eða meðvitundarleysis vart.

Snerting við augu:

Fjarlægjið linsur ef við á. Skolið strax með miklu af vatni í a.m.k. 15 mín. og haldið auganu vel opnu á meðan.

Hafið strax samband við lækni á meðan á augnskólun stendur.

Snerting við húð:

Frosin fatnaður, úr og skartgripur skal fjarlægja eftir þíðingu með vatni. Skola skal húðina vel með vatni á eftir.

5. RÁÐSTAFANIR VEGNA SLÖKKVIADGERÐA**Æskileg/nauðsynleg viðbrögð við eldsvoða:**

Ekki reyna að slökkva gaseld.

Fjarlægjið umbúðir af eldstað sé slíkt mögulegt - ef ekki, kælið með vatnsúða.

Viðeigandi slökkviefni:

Val á slökkviefni fer eftir eðli og umfangi eldsvoðans.

Slökkviefni sem af öryggisástæðum má ekki nota:

Fer eftir eðli og umfangi eldsvoðans.

Sérstök hættu vegna efnisins eða efna sem myndast við bruna:

Gufur þyngri en andrúmsloft geta myndast og breiðst út með jörð - Íkveikja og/eða sprenging getur orðið

fjarri eldstað. Eld- eða sprengihætta getur skapast.

Persónulegur hlífðarbúnaður:

Slökkviliðsmenn sem eiga á hættu að anda að sér reyk eða lofttegundum frá brunanum skulu nota

ferskloftsgrímu (SCBA).

6. RÁÐSTAFANIR EF EFNI FER ÓVART TIL SPILLIS EÐA ER LOSAÐ FYRIR SLYSNI

Sjá 8. lið fyrir takmörkun áverkunar og notkun persónuhlífa og 13. lið fyrir förgun.

Tilkynningar:

Berist efni á einhvern hátt í umhverfið skal tilkynna það viðeigandi yfirvöldum, s.s. lögreglu, slökkviliði og

heilbrigðiseftirliti.

Til verndar fólki:

Haldið fólki fjarri.

Tryggið góða loftræstingu.

Fjarlægjið alla hugsanlega íkveikjuvalda.

Gufur af efninu getur safnast fyrir á lágum stöðum.

Aðferðir við hreinsun:

Tryggið góða loftræstingu.

7. MEÐHÖNDLUN OG GEYMSLA**Meðhöndlun:****Öryggi fólks við meðhöndlun:**

Sjá 6. lið.

Tryggið góða loftræstingu.

Forðist innöndun gass.

Forðist snertingu við húð og vökva af efninu.

Farið aldrei inn í geysmlutanka.

Ekki borða, drekka né reykja þegar verið er að meðhöndla efnið.

Geymsla: Almennt:

Geymið aðeins í vel lokuðum, upprunalegum umbúðum.

Flöskur skulu standa lóðréttar.

Efni geymt með öðrum efnum:

Sjá 10. lið.

Geymið fjarri öllum hugsanlegum íkveikjuvöldum.

Sérstakar geymsluaðstæður:

Sjá 9. og 10. lið.

Geymið á þurrum, svölum og vel loftræstum stað.

8. TAKMÖRKUN VÁHRIFA/PERSÓNUHLÍFAR

Tryggið góða loftræstingu annað hvort með staðbundnu útsogi eða almennri loftræstingu.

Engin mengunarmörk hafa verið skilgreind fyrir efnið, en eftirfarandi mengunarmörk gilda fyrir þau innihaldsefni þess sem getið er í 2. lið skv. reglum VER nr. 390/2009 með síðari breytingum:

Efni	Meðalgildi ppm	Meðalgildi mg/m ³	Þakgildi ppm	Þakgildi mg/m ³
Bútan	500	1200	-	-
Própan	1000	1800	-	-

Persónuhlífar: Til hlífðar öndunarfærum:

Tryggið góða loftræstingu.

Til hlífðar höndum:

Notið viðurkennda hlífðarhanska sem uppfylla ÍST EN 374, t.d. úr neópren- eða nítrílgúmmí.

Sé hættu á snertingu á við fljótandi gas skal nota sérstaka varmaeinangrandi hanska sem þola frost.

Til hlífðar augum:

Þétt hlífðargleraugu með hliðarvörn (ÍST EN 166) eða andlitshlíf.

Til hlífðar húð:

Notið hlífðarfatnað.

9. EÐLIS- OG EFNAFRÆÐILEGIR EIGINLEIKAR**Almennar upplýsingar:**

Form: Fljótandi lofttegund undir þrýstingi

Litur: Glær

Lykt: Leysiefnalykt

Suðumark: -42°C (própan), -0,5°C (bútan)

Blossamark: -104°C (própan), -40°C (bútan)

Sprengimörk:

Neðri sprengimörk (LEL): 1,9% (própan), 1,5% (bútan)

Efri sprengimörk (UEL): 9,5% (própan), 8,5% (bútan)

Eðlisþyngd gufu (loft=1): 1,5 (própan), 2,1 (bútan)

Gufuþrýstingur við 20°C: 310 kPa (própan)

Gufuþrýstingur við 20°C: 130 kPa (bútan)

Eðlisþyngd við 15°C: 507 kg/m³ (própan)

Eðlisþyngd við 15°C: 605 kg/m³ (bútan)

10. STÖÐUGLEIKI OG HVARFGIRNI**Aðstæður sem skal forðast:**

Sjá 7. lið.

Hiti, opinn logi, blossar og aðrir íkveikjuvaldar. Getur valdið sprengihættu.

Stöðugt við tilætlaða notkun og réttar geymsluaðstæður.

Efni sem skal varast:

Sjá 7. lið.

Sterkir oxunarmiðlar.

Varasöm niðurbrotsefni:

Sjá 5. lið.

Við bruna myndast kolmónoxíð (CO).

11. EITUREFNAFRÆÐILEGAR UPPLÝSINGAR

Efnið telst varasamt fólki skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Engar upplýsingar liggja fyrir um eiturfraeðileg áhrif efnisins, en eftirfarandi upplýsingar byggja á þekkingu á innihaldsefnum þess.

Bráð/síðbúin eituráhrif:

Innöndun:

Langvarandi og/eða síendurtekin innöndun gass í miklu magni getur haft áhrif á miðtaugarkerfið og valdið ógleði, svima, höfðuverk, sleni, ertingu í öndunarfærum, meðvitundarleysi, köfnun, vímuáhrifum og haft áhrif á hjartslátt.

Snerting við augu:

Fljótandi gas getur valdið alvarlegu kali berist efnið í augu.

Snerting við húð:

Fljótandi gas getur valdið alvarlegu kali komist efnið í snertingu við húð.

12. VISTFRÆÐILEGAR UPPLÝSINGAR

Efnið telst ekki varasamt umhverfinu skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Hreyfanleiki:

Efnið hefur háan gufubrýsting og er því rokgjarnt.

Þrávirkni og niðurbrot:

Ekkert innihaldsefni er talið þrávirkt.

Hugsanleg uppsöfnun í lífverum:

EKKI er talið að efnið safnist upp í lífverum.

13. ATRÍÐI VARÐANDI FÖRGUN

Förgun umbúða undan efninu:

Umbúðunum skal skila til innflytjanda/umboðsaðila en ekki farga.

Tæmið umbúðir vel áður en þeim er skilað.

14. UPPLÝSINGAR VARÐANDI FLUTNING

Vegflutningar ADR:

Flokkur:	2 (2F) Eldfimar lofttegundir
UN-númer:	1965
Hættuflokkur:	2.1
Hættunúmer:	2
Pökkunarflokkur:	-
Lýsing á innihaldi:	VETNISKOLEFNISGASBLANDA, ÞJÖPPUÐ, N.O.S.

Sjóflutningar IMO/IMDG:

Flokkur:	2
UN-númer:	1965
Merking:	2.1
Pökkunarflokkur:	-
EMS-númer:	-
Mengar haf:	-
Proper ship name:	HYDROCARBON GAS MIXTURE, LIQUEFIED, N.O.S.

Flugfrakt ICAO/IATA:

Flokkur:	2
UN-númer:	1965
Merking:	2.1
Pökkunarflokkur:	-

15. UPPLÝSINGAR VARÐANDI REGLUVERK

Merkingar eru í samræmi við reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum og upplýsingar frá framleiðanda. Innihaldsefni uppfylla kröfur reglugerðar nr. 750/2008 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir (REACH).

Merkingar skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum:

Varnaðarmerki: Fx

Varnaðarorð: Afar eldfimt.

Hættusetningar:

12 Afar eldfimt.

Varnaðarsetningar:

- 9 Geymist á vel loftræstum stað.
- 16 Haldið frá hita- og neistagjöfum - Reykingar bannaðar.
- 33 Gerið varúðarráðstafanir gegn stöðurafragnni.

16. AÐRAR UPPLÝSINGAR

Varan er skráð hjá Eitrunarmiðstöð LSH.

Hættusetningar innihaldsefna, skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum:

12 Afar eldfimt.

Varnaðarmerki innihaldsefna:

Fx - Afar eldfimt

Útgáfa: 1.

Dags.: 16.2.2012

Öryggisleiðbeiningar þessar eru unnar af Mannviti (FI).

SNR Mannvits: OB-000-001-2.110.014

Öryggisleiðbeiningar þessar eru byggðar á okkar bestu þekkingu ásamt upplýsingum frá framleiðanda og eru unnar í samræmi við gildandi reglugerðir. Öryggisleiðbeiningarnar eiga einungis við um vöruna eins og hún kemur frá söluaðila. Það er alltaf á ábyrgð notanda vörunnar að nauðsynlegar öryggisráðstafanir séu gerðar og að þær séu í samræmi við gildandi lög og reglugerðir hverju sinni.

Frumheimild: F-GAS

Útgefandi: Kosan Gas A/S

Útgáfa: 07.04.2011

Kemur í stað: 01.05.2010